

Růže polní

Rosa agrestis Savi

Stupeň ohrožení: C4

POPIS

Statný keř dorůstající až 2 m výšky, s obloukovitě sehnutými větvemi nebo opíravá liána. Ostny stejnotvaré, silné, hákovité. Listy lichozpeřené, se 2-3 jařmy, lístky tuhé, slabě svraskalé, eliptického nebo vejčitého tvaru, zašpičatělé, na okraji dvakrát žláznatě zubaté, na líci tmavozelené, lesklé, na rubu hustě chlupaté až lysé. Žlásky na spodní straně listu voní po jablkách. Naše nejpozději kvetoucí růže rozkvétá v červenci chudokvětými květenstvími drobných bílých, jen slabě vonných květů. Mnohdy vícenásobně zpeřené kališní lístky jsou bohatě opatřeny dlouhými, hustě žláznatými přívěsky. Všechny kališní lístky se po odkvětu ohýbají deštníkovitě nazpět, brzy zasychají a opadávají. Čnělky jsou lysé a je jich malý počet. Šípky jsou drobné (do 1 cm) s úzkým ústím, různého tvaru, plodní stopky bez žlázek.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Tato růže upřednostňuje vápencová a sprašová podloží, jinde je její výskyt roztroušený. Patří k druhům s těžištěm výskytu v teplejších oblastech do 500 m n. m., ale může vystupovat i do vyšších poloh (až 850 m n. m.). Vyskytuje se ve stinných severních až severovýchodních expozicích i slunných jižních až jihozápadních expozicích. Nalezneme ji v křovinných společenstvech třídy *Rhamno-Prunetea* na mezích, pastvinách, úvozech, ale i v pobřežních houštinách, z křovin přechází i do vápnomilných xerothermních travinných společenstev třídy *Festuco-Brometea*, roste také v lesních okrajích společenstev třídy *Trifolio-Geranietea sanguinei* či svazu *Quercion pubescenti-petraeae*.

ROZŠÍŘENÍ

Růže polní roste v západní, střední a jižní Evropě, severozápadní Africe, na Kavkaze, ojediněle v Malé Asii. U nás se vyskytuje roztroušeně téměř po celém území od nížin až do podhůří (max. 850 m n. m.). Výskyt byl zaznamenán v následujících fytogeografických okresech: Bílé Karpaty lesní (1), Bílé Karpaty stepní (3), Brdy (1), Budějovická pánev (4), Českomoravská vrchovina (1), Českomoravské mezihoří (5), Český kras (10), Dolní Pojizeří (5), Dolní Povltaví (9), Doupovská pahorkatina (1), Doupovské vrchy (1), Dražanská vrchovina (6), Haná (3), Horažďovická pahorkatina (7), Hornosázavská pahorkatina (5), Javorníky (1), Jesenické podhůří (2), Jihlavské vrchy (2), Jihočeská pahorkatina (10), Jihomoravská pahorkatina (2), Křivoklátsko (11), Kutnohorská pahorkatina (4), Litomyšlská pánev (3), Lounsko-labské středohoří (2), Lužické hory (1), Moravská brána (9), Moravské podhůří Vysočiny (4), Orlické opuky (4), Ostravská pánev (1), Plánický hřeben (19), Plzeňská pahorkatina (51), Podbeskydská pahorkatina (1), Podbrdsko (8), Pražská kotlina (1), Říčanská plošina (8), Slezská pahorkatina (9), Střední Polabí (1), Střední Pováží (13), Středočeská tabule (4), Středomoravské karpáty (1), Šumava (1), Šumavsko-novohradské podhůří (37), Teplické vrchy (2), Třeboňská pánev (3), Verneřické středohoří (2), Votická pahorkatina (4), Votická vrchovina (1), Východní Polabí (1), Znojensko-brněnská pahorkatina (3), Železné hory (26).

PŘÍČINY OHROŽENÍ

Jako většina ohrožených růží se vyskytuje na nelesních stanovištích lesostepního charakteru, kde se šíří v rámci sukcese po opuštění pastvy, či na dalších antropicky podmíněných biotopech (meze, úvozy, lesní okraje). Všechny tyto biotopy jsou v současné krajině velmi vzácné, neboť byly zničeny v době kolektivizace. Na stávajících lokalitách jsou keře v rámci sukcese často vyřezávány či vypalovány při managementu nelesních biotopů, řada potenciálně vhodných biotopů je silně ruderalizovaná.

SEZNAM LITERATURY

JIČÍNSKÁ D., 1975. *Diversity of pollination in some Rosa species*. Preslia, 47, 267-274.

JIČÍNSKÁ D., 1976. *Autogamy in various species of the genus Rosa*. Preslia, 48, 225-229.

KLÁŠTERSKÁ I., 1969. *Cytology and some chromosome numbers of Czechoslovak roses I*. Folia geobotanica et Phytotaxonomica, 4: 175-189.

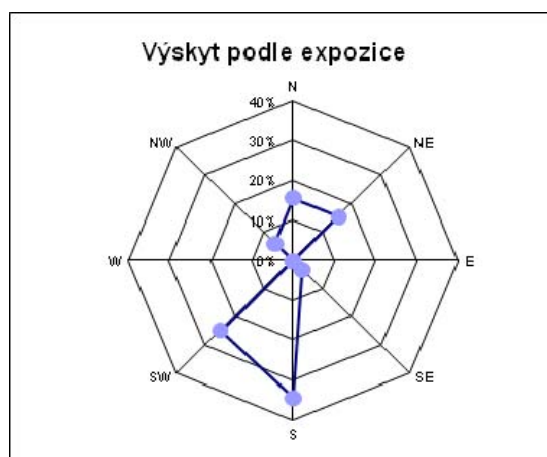
KLÁŠTERSKÁ I., KLÁŠTERSKÝ I., 1974. *Cytology and some chromosome numbers of Czechoslovak roses II*. Bot. Not., 127: 328-337.

KONČALOVÁ M. N., KLÁŠTERSKÝ I., 1974. *Cytology and some chromosome numbers of Czechoslovak roses III*. Folia geobotanica et Phytotaxonomica, 13: 67-93.

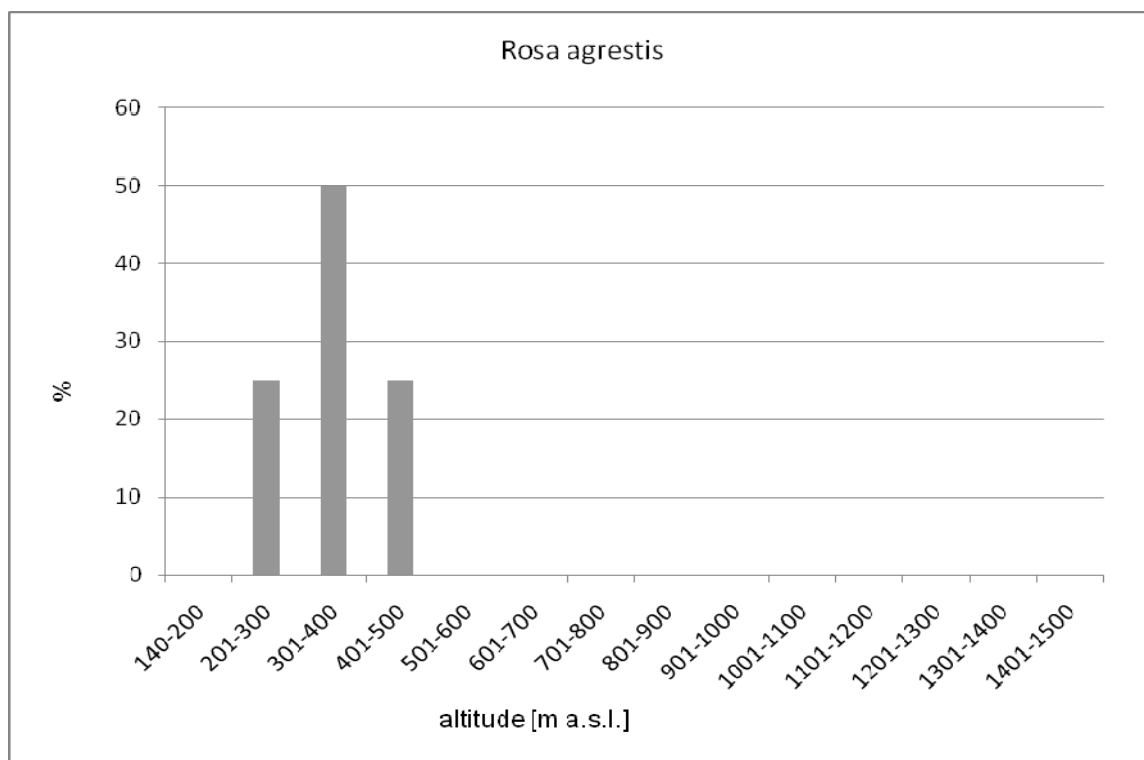
KONČALOVÁ M. N., 1975. *Studies in rose pollen II. Branched pollen tubes*. Preslia, 47, 111-116.

VĚTVIČKA V., 1995. *Rosa L. – růže*. In: Slavík, B. (ed.): Květena České republiky 4. Academia, Praha: 206-233.

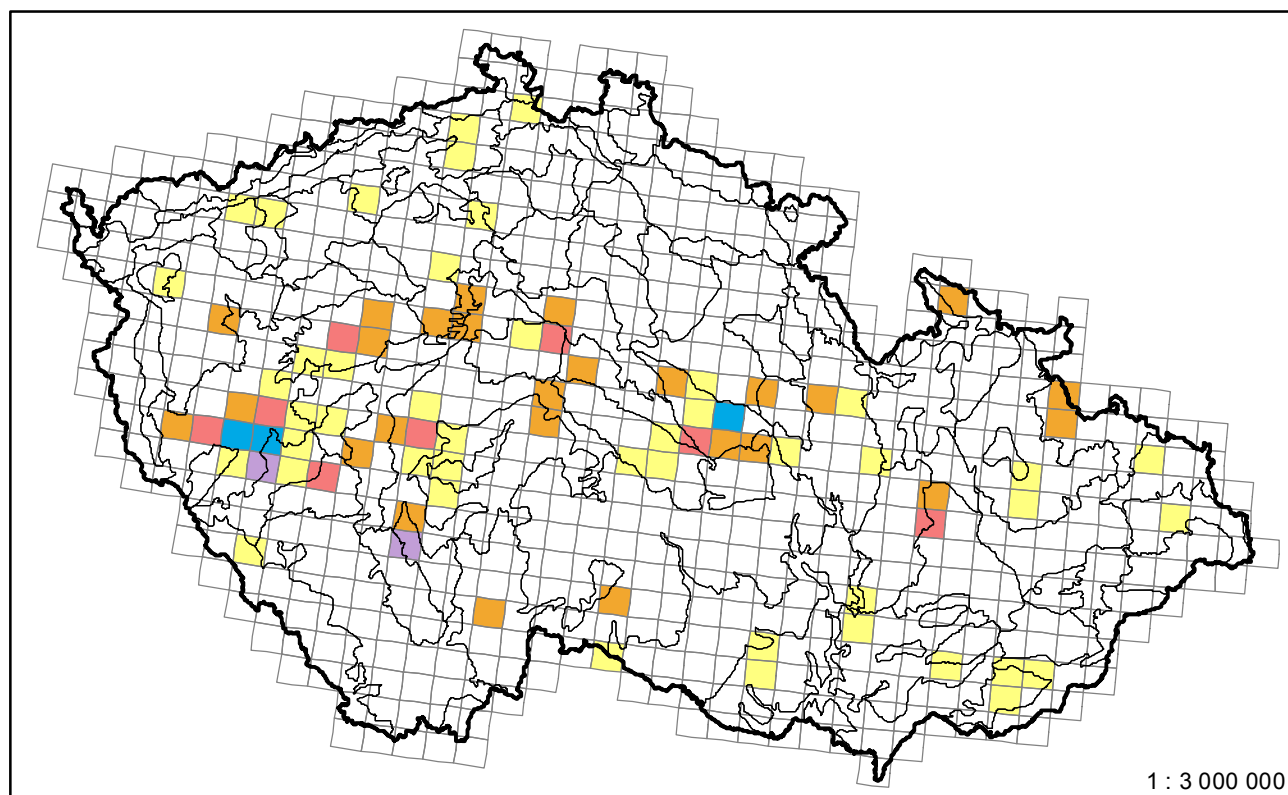
WRONSKA-PILAREK D., JAGODZINSKI A. M., 2011. *Systematic importance of pollen morphological features of selected species from the genus Rosa (Rosaceae)*. Plant Syst Evol 295: 55–72

Výskyt podle nadmořské výšky

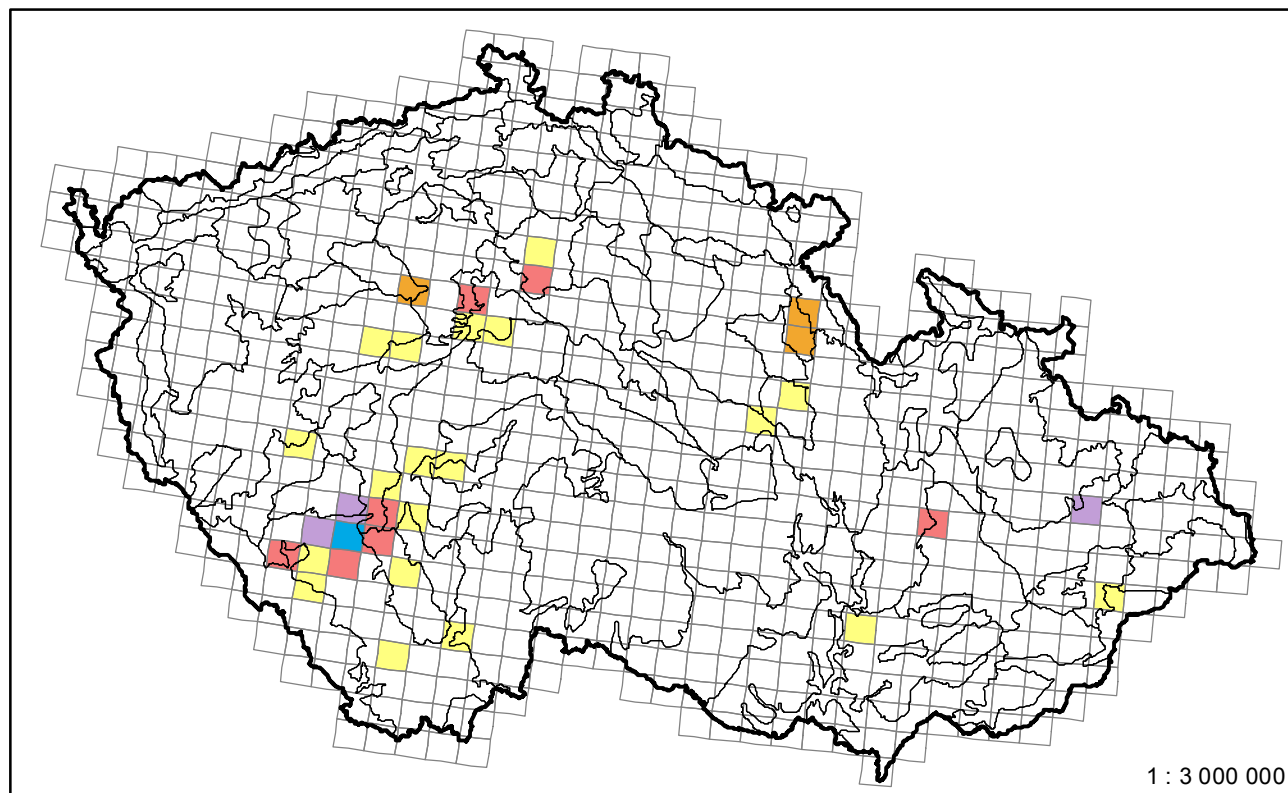
Výskyt do roku 2000

počet lokalit

1	2 - 3	4 - 5	6 - 8	9 - 20
---	-------	-------	-------	--------

Výskyt po roce 2001

počet lokalit

1	2	3	4 - 9	17
---	---	---	-------	----